

Olovlig finansiell verksamhet – vad innebär den nya lagen i praktiken?

Björn Wendleby, Founding Partner & Richard Engblom, Senior Associate
Harvest Advokatbyrå AB

Björn Wendleby
Founding Partner

Harvest Advokatbyrå AB

Richard Engblom
Senior Associate

Harvest Advokatbyrå AB

Agenda

- Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet
- Det näringsrättsliga regelverket avseende garantgivning vid publika emissioner
- Lagen om viss finansiell verksamhet – vilka verksamheter kräver registrering?
- Några avslutande praktiska synpunkter

Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet

Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet

- Den 1 mars 2026 trädde lagen (2026:56) om straff för olovlig finansiell verksamhet i kraft.
- Syftet med lagstiftningen är att stärka möjligheterna att ingripa mot aktörer som bedriver finansiell verksamhet utan erforderligt **tillstånd** eller **registrering** och därigenom säkerställa en effektiv tillsyn samt upprätthålla förtroendet för det finansiella systemet.
- Genom den nya lagen införs ett nytt brott, benämnt olovlig finansiell verksamhet, som tar sikte på situationer där någon bedriver finansiell verksamhet utan att uppfylla de tillstånds- eller registreringskrav som följer av finansmarknadsregleringen.

Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet, forts.

- Av den nya lagen framgår att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bedriver finansiell verksamhet utan **tillstånd** eller **registrering** hos FI, när sådant tillstånd eller sådan registrering krävs, döms för olovlig finansiell verksamhet till böter eller fängelse i högst två år. I ringa fall ska dock inte dömas till ansvar.
- Av förarbetena framgår att bedömningen av om ett fall är ringa exempelvis kan ta sikte på verksamhet som bedrivits i mycket begränsad skala eller som avsett mindre belopp.

Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet, forts.

- Lagen innehåller även en kvalificerad brottstyp.
- Enligt 3 § i lagen döms för grov olovlig finansiell verksamhet till fängelse i lägst sex månader och högst sex år om gärningen begåtts uppsåtligen och är att anse som grov.
- Vid bedömningen ska det särskilt beaktas om verksamheten bedrivits i större omfattning eller avsett betydande värden, om den ingått som ett led i systematiskt bedriven brottslighet eller om gärningen annars varit av särskilt farlig.

Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet, forts.

- Lagen innehåller även bestämmelser som reglerar samspelet mellan straffrättsliga och administrativa åtgärder. FI åläggs enligt 4 § en skyldighet att anmäla till åklagare när det finns anledning att anta att ett brott enligt lagen har begåtts.
- Samtidigt införs så kallade spärregler för att undvika dubbelprövning.
- Detta innebär att FI inte får besluta om administrativa sanktioner om åklagare redan har inlett ett straffrättsligt förfarande, exempelvis genom att väcka åtal eller utfärda strafföreläggande. På motsvarande sätt får åklagare inte vidta sådana åtgärder om samma gärning redan omfattas av ett sanktionsförfarande hos FI.

Den nya lagen om straff för olovlig finansiell verksamhet, forts.

- Sammantaget innebär den nya lagstiftningen att incitamenten att säkerställa att erforderliga tillstånds- och registreringskrav uppfylls har stärkts avsevärt.
- Den tidigare relativt begränsade tillsynsrisken vid oregistrerad verksamhet får därmed anses ha ersatts av en betydligt mer ingripande och rättsligt riskfylld ordning.

**Det näringsrättsliga regelverket
avseende garantigivning vid
publika emissioner**

Det näringsrättsliga regelverket avseende garantigivning vid publika emissioner

- Enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV) krävs tillstånd från Finansinspektionen för att yrkesmässigt tillhandahålla vissa i bestämmelsen uppräknade investeringstjänster och investeringsverksamheter.
- En av dessa tjänster är garantigivning avseende finansiella instrument (se 2 kap. 1 § punkt 6).
- Ett garantiåtagande kan innebära att garanten gentemot en emittent av finansiella instrument (publika bolag) utlovar att emissionen kommer att tecknas fullt ut eller att garanten gentemot emittenten åtar sig att teckna ett visst antal finansiella instrument, exempelvis i samband med en nyemission eller en börsnotering.

Det näringsrättsliga regelverket avseende garantigivning vid publika emissioner

- Garantigivning avseende emissioner i *publika bolag* har varit en tillståndspliktig tjänst sedan 1991, då den dåvarande lagen om värdepappersrörelse trädde i kraft.
- Medverkan vid emissioner i *privata bolag* är registreringspliktigt enligt lagen om viss finansiell verksamhet (mer om detta senare)

**Lagen om viss finansiell
verksamhet – vilka verksamheter
kräver registrering?**

Lag (1996:1006) om viss finansiell verksamhet

7 kap. Verksamhet och innehav av egendom

Finansiell verksamhet

1 § Ett kreditinstitut får driva bara finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, bland annat

1. låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter,
2. lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar,
3. medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),
4. tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
5. tillhandahålla betalningsmedel,
6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,
7. medverka vid värdepappersemissioner,
8. lämna ekonomisk rådgivning,
9. förvara värdepapper,
10. driva rembursverksamhet,
11. tillhandahålla värdefackstjänster,
12. driva valutahandel,
13. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173), och
15. ge ut elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar. *Lag (2017:691).*

Lag (1996:1006) om viss finansiell verksamhet

7 kap. Verksamhet och innehav av egendom

Finansiell verksamhet

1 § Ett kreditinstitut får driva bara finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, bland annat

1. låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter,
2. lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar,
3. medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),
4. tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
5. tillhandahålla betalningsmedel,
6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,
7. medverka vid värdepappersemissioner,
8. lämna ekonomisk rådgivning,
9. förvara värdepapper,
10. driva rembursverksamhet,
11. tillhandahålla värdefackstjänster,
12. driva valutahandel,
13. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173), och
15. ge ut elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar. Lag (2017:691).

Exempel:

- Bryggfinansiering
- Förmedling av krediter till företag

Lag (1996:1006) om viss finansiell verksamhet

7 kap. Verksamhet och innehav av egendom

Finansiell verksamhet

1 § Ett kreditinstitut får driva bara finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, bland annat

1. låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter,
2. lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar,
3. medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),
4. tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
5. tillhandahålla betalningsmedel,
6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,
7. medverka vid värdepappersemissioner,
8. lämna ekonomisk rådgivning,
9. förvara värdepapper,
10. driva rembursverksamhet,
11. tillhandahålla värdefackstjänster,
12. driva valutahandel,
13. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173), och
15. ge ut elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar. *Lag (2017:691).*

2 kap. Tillståndspliktig värdepappersrörelse m.m.

Tillståndsplikt

Investeringstjänster och investeringsverksamheter

1 § För att driva värdepappersrörelse krävs tillstånd av Finansinspektionen, om inte något annat framgår av denna lag. Tillstånd får ges för

1. mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument,
2. utförande av order på kunders uppdrag,
3. handel för egen räkning,
4. portföljförvaltning,
5. investeringsrådgivning,
6. garantigivning avseende finansiella instrument och placering av finansiella instrument med ett fast åtagande,
7. placering av finansiella instrument utan fast åtagande,
8. drift av MTF-plattformar, och
9. drift av OTF-plattformar. *Lag (2017:679).*

Vad gäller privata aktier:

- SOU 2018:20
- Nya regler för viss gräsrotsfinansiering (Fi2022/00473)

Rent aktiemäkleri på andrahandsmarknaden faller lagtekniskt utanför

Lag (1996:1006) om viss finansiell verksamhet

7 kap. Verksamhet och innehav av egendom

Finansiell verksamhet

1 § Ett kreditinstitut får driva bara finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, bland annat

1. låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter,
2. lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar,
3. medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),
4. tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
5. tillhandahålla betalningsmedel,
6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,
7. medverka vid värdepappersemissioner,
8. lämna ekonomisk rådgivning,
9. förvara värdepapper,
10. driva rembursverksamhet,
11. tillhandahålla värdefackstjänster,
12. driva valutahandel,
13. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173), och
15. ge ut elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar. Lag (2017:691).

Lämna ekonomisk rådgivning

Av förarbetena framgår att begreppet *ekonomisk rådgivning* ska förstås relativt brett. I prop. 2022/23:124 s. 33 anges att ekonomisk rådgivning enligt kapitaltäckningsdirektivet bland annat avser rådgivning till företag rörande kapitalstruktur, industriell strategi och liknande angelägenheter samt tjänster knutna till fusioner och företagsförvärv. Begreppet omfattar därmed typiskt sett rådgivning i samband med företagsförvärv, kapitalanskaffningar och andra strukturella transaktioner.

Sidotjänster

- 2 § Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen som ett led i rörelsen
1. förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet, dock inte tillhandahålla eller föra värdepapperskonton på högsta nivå (central kontoföringstjänst),
  2. lämna kunder kredit för att kunden, genom värdepappersbolaget, ska kunna genomföra en transaktion i ett eller flera finansiella instrument,
  3. lämna råd till företag om kapitalstruktur, företagsstrategi och liknande frågor samt lämna råd och utföra tjänster vid fusioner och företagsuppköp,
  4. utföra valutatjänster om dessa har samband med investeringstjänster,
  5. utarbeta och sprida investerings- och finansanalyser samt andra former av allmänna rekommendationer rörande handel med finansiella instrument,
  6. utföra tjänster i samband med garantigivning avseende finansiella instrument,
  7. utföra investeringstjänster, investeringsverksamhet och sidotjänster avseende underliggande faktorer till sådana finansiella derivatinstrument som avses i punkterna 2-4 och 7 i definitionen i 1 kap. 4 §, och
  8. ta emot kunders medel på konto för att underlätta värdepappersrörelsen.

Många aktörer som gör detta avseende såväl finansiella instrument (publika aktier) samt icke-finansiella instrument i form av privata aktier

Lag (1996:1006) om viss finansiell verksamhet, forts.

- Den som vill erhålla registrering för en verksamhet som omfattas av lagen om viss finansiell verksamhet behöver inge en ansökan som innehåller uppgifter om ägarförhållanden och ledande befattningshavare.
- Därutöver ska styrdokument inges avseende sökandens åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, eftersom verksamheten omfattas av penningtvättsregelverket.
- Några särskilda kapitalkrav uppställs inte.
- Ansökningsavgiften uppgår till 52 500 kr för fysisk person eller 105 000 kr för en juridisk person. FI tar även ut en årlig tillsynsavgift.

Några avslutande synpunkter

Några avslutande synpunkter

- Hur bör man agera om man vill undvika tillstånds- eller registreringsplikt, och risken att man anses bedriva olovlig finansiell verksamhet?
  - Lämna ingen garanti.
  - Lämna ingen kredit.
  - Medverka inte vid emissioner
  - Lämna inte råd

Några avslutande synpunkter

- Om du vid något enstaka tillfälle vill lämna en garanti, medverka vid emissioner, lämna råd eller lämna en kredit: undvik att marknadsföra dig själv som garant eller kreditgivare etc. och ha inte med tjänsten som del av din verksamhet.
- Ju fler tillfällen du lämnar en garanti eller lämnar en kredit etc. under en tidsmässigt sammanhängande period, desto större risk att du anses bedriva tillståndspliktig eller registreringspliktig verksamhet.
- Avslutningsvis: Värdepappersinstitut/Corporate Finance aktörer som gentemot emittenter anlitar samma aktörer som garanter eller kreditgivare etc. utan att dessa har tillstånd eller är registrerade riskerar ingripande från Finansinspektionen.

E-kurs: Tillståndsplikt för finansiella tjänster

Du får kunskap om:

- Regelverkets bakgrund, syfte och omfattning
- När tillstånd eller registrering kan krävas
- Gränsdragningen för yrkesmässig finansiell verksamhet
- Hur tillstånds- och registreringsfrågor kan bedömas vid emissioner, bryggglån, företagsfinansiering och rådgivning
- Straffrättsliga konsekvenser vid olovlig finansiell verksamhet
- Finansinspektionens tillsyn och sanktionsmöjligheter

Vad tyckte du om dagens webinarium?

Ta gärna 30 sekunder och svara på utvärderingen!

Tack!

För frågor om BG Institute och våra kurser,
mejla oss på kursinformation@bginstitute.se

